

Initial Analys:

EU-Kommissionens förslag till nätpaket, (TEN-E), (RED), (EMD).

EU-kommissionens nätpaket (Grids Package) som presenterades den 10 december 2025, innehåller förslag för att modernisera och bygga ut Europas el- och energinfrastruktur. Syftet är att möjliggöra elektrifiering, integrering av mer förnybar energi och stärkt konkurrenskraft. [Paketet](#) består av ett huvudmeddelande, två lagstiftningsförslag och två icke-bindande vägledningar.

Bindande delar – lagstiftning

- Revidering av TEN-E-förordningen med tillhörande annex
- Revidering och tillägg till existerande lagstiftning, Förnybartdirektivet och Elmarknadsdirektivet och Gasdirektivet kopplat till tillstånd.

Icke-bindande delar – vägledningar (fastställda, förhandlas ej politiskt)

- Vägledning om utformning av tvåvägs-differenskontrakt (Cfd)
- Vägledning för effektiva och snabba nätanslutningar

Ett centralt fokus är att kortare och mer förutsägbara tillståndprocesser ska påskynda utbyggnaden, bland annat genom digitalisering, tidsgränser och förenklade processer för nät, lagring och förnybart. Paketet introducerar även en mer EU-samordnad nätplanering, där kommissionen tar en starkare roll och utvecklar ett gemensamt EU-scenario för el, vätgas och gas. Därtill föreslås mekanismer för effektivare användning av befintliga nät, stärkt gränsöverskridande infrastruktur och åtgärder för att hantera flaskhalsar och säkerställa kostnadseffektiva investeringar.

EU-kommissionen konstaterar att det, trots de framsteg som gjorts inom det nuvarande rättsliga ramverket, fortfarande finns för lite inhemsk energiproduktion inom unionen. Kommissionen bedömer vidare att den nödvändiga graden av sammankoppling mellan medlemsstaterna ännu inte har uppnåtts för att möjliggöra en fullt fungerande energionion, och att flera medlemsstater inte är på väg att nå målet om 15 procents sammankopplingskapacitet till 2030. I sammanhanget är det värt att lyfta fram att Sverige sedan länge vida överträffar EU:s ambitioner om sammankoppling. Det tidigare sammanlänkningsmålet på 10% till år 2020 höjdes till 15% till 2030 i enlighet förordningen om styrningen av energionion och av klimatåtgärder 2018/1999. Enligt Svk:s kraftbalansrapport från maj 2025, se nedan, så uppgår sammanlänkningsnivån i SE4 till 190%.

Kommissionen lyfter vidare att det utöver effektivare tillståndprocesser krävs nödvändiga nätinvesteringar, både på transmissionsnättnivå (TSO) och distributionsnättnivå (DSO), tillräcklig finansiering genom nättariffer och anslutningsavgifter. Detta förutsätter ett tydligt mandat för nationella tillsynsmyndigheter (NRA) att skapa incitament för nödvändiga nätinvesteringar. Energiföretagen noterar att

Grids Package inte innehåller ny lagstiftning som direkt främjar detta, vilket understryker betydelsen av medlemstaterna också agerar för att säkerställa en snabb och effektiv utbyggnad av elnäten. Ansvar för att främja och finansiera investeringar i distributionsnäten kommer därmed även fortsättningsvis att ligga hos nationella beslutsfattare. Brådskande åtgärder krävs på nationell nivå för att snabbt öka nätinvesteringarna

Energiföretagen har identifierat följande relevanta delar i lagstiftningen:

(TEN-E), nätplanering och finansiering

TEN-E (Trans-European Networks for Energy) är ett EU-regelverk som styr planering, byggande och finansiering av transeuropeisk energinfrastruktur, främst el-, gas-, vätgas- och smarta nät. Det handlar om att säkerställa säkra, integrerade och hållbara energinät inom EU, inklusive gränsöverskridande sammankopplingar.

EU-kommissionen presenterar inom nätpaketet ett nytt initiativ kallat Energy Highways. Syftet är att peka ut ett antal prioriterade gränsöverskridande infrastrukturkorridorer och projekt som bedöms absolut nödvändiga för att avhjälpa akuta flaskhalsar i Europas energisystem och för att stärka EU:s motståndskraft, konkurrenskraft och förmåga att integrera mer fossilfri energi. Initiativet kompletterar TEN-E-ramverket och bygger vidare på befintliga [Projects of Common Interest \(PCI\)](#) och [Projects of Mutual Interest \(PMI\)](#). Värt att notera är att Sverige har fem projekt på den senaste [PCI/PMI-listan](#) från 2025 och inga projekt inom utpekade Energy Highways.

Övergripande synpunkter:

Förslaget om att använda flaskhalsintäkter (artikel 19) innebär att en obligatorisk del av intäkterna används till projekt på PCI-listan EU-prioriterade projekt (minst 25 %). I Svenska kraftnäs fall betyder det att de skulle användas för de fem projekt på listan i Sverige. Om detta förslag blir verklighet skulle kunna det utgöra en omprioritering från hur flaskhalsintäkterna används idag.

Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter som fastställer ett gemensamt europeiskt scenario för el-, vätgas- och gassektorerna. Detta scenario ska användas i unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplaner (TYNDP), vid identifiering av infrastrukturbehov, vid genomförande av kostnads och nyttoanalyser av energisystemet som helhet samt vid fördelning av kostnader för energinfrastrukturprojekt över nationsgränser. Energiföretagen menar att den delegerade akten måste vara tydlig och precis när det gäller vilka krav scenariot ställer på de olika aktörerna. Detta kräver ytterligare analys.

Relevanta artiklar:

Artikel 19 – stipulerar att en obligatorisk del av intäkterna används till EU-prioriterade projekt. Innehåller nya bestämmelser om hur flaskhalsintäkter bör hanteras för att snabba upp och effektivisera nätutbyggnad och minska flaskhalsar i hela EU-systemet. I förslaget föreslås att transmissionssystemoperatörer (TSO:er) ska avsätta en bestämd andel av sina flaskhalsintäkter (minst 25 %) till investeringar i projekt som finns på unionens prioriteringslista, t.ex. projekt av common interest som stärker gränsöverskridande kapacitet och minskar flaskhalsar. Energiföretagen menar att det inte är rimligt med

skarpa krav om att medlemsstaternas flaskhalsintäkter ska allokeras till EU-gemensamma projekt. Dels därför att nivån och förekomsten av flaskhalsintäkter skiljer sig märkbart mellan EU-medlemsländer. Sverige är ett av de länder med högst ackumulerade flaskhalsintäkter i hela unionen. Dels är det viktigt att beakta varifrån flaskhalsinkomsterna kommer, vilket varierar beroende på om medlemslandet har nationella elområden eller inte. I det förra fallet kan fördelningen av intäkterna vara ojämnt fördelade nationellt. Detta gör dessa intäkter särskilt olämpliga att allokera till EU-gemensamma projekt.

Det måste också säkerställas att intäkterna i första hand har använts till att i tillräcklig grad uppfylla de i regelverket prioriterade målen, inte minst för samordnade korrigerande åtgärder. Därför är det inte lämpligt att lagstiftningen utformas med bindande krav om intäkternas användande.

Förnybartdirektivet (RED), tillståndprocesser

Tillståndsförfaranden regleras i förnybartdirektivet och el- och gasmarknadsdirektiven. Bestämmelserna i förnybartdirektivet (RED III) innebär bl.a. en skyldighet för medlemsstaterna att införa tidsfrister för tillståndsförfaranden för anläggningar som producerar förnybar el och att skapa minst en kontaktpunkt som ska vägleda exploitörer genom tillståndsförfarandena. Sverige har ännu inte hunnit implementera RED III. En proposition är planerad till 17 mars.

EU:s Grids Package föreslår ett nytt gemensamt ramverk för tillståndsförfaranden avseende transmissionsnät och regionnät såväl som förbättringar i existerande bestämmelser bl.a. avseende förnybar energi och lagring.

Kommissionen föreslår begränsade ändringar av förnybartdirektivet. Dessa ändringar ska vara begränsade till de punkter som föreslås för ändring i Kommissionens förslag. Det bör noteras att förnybartdirektivet kommer att utvärderas i sin helhet i en separat process under 2026.

Övergripande synpunkter

Energiföretagen Sverige anser att ett av de största hindren för en effektiv utbyggnad av energisystemet är långa tillståndprocesser. Det är positivt att Kommissionen vill förkorta och effektivisera tillståndprocesser för energiinfrastruktur. I en svensk kontext är det dock viktigt att påpeka att det för närvarande pågår ett omfattande reformarbete på nationell nivå för att anpassa den svenska ordningen och organisationen för tillståndsprövning i enlighet med EU-rätten. Det svenska systemet skiljer sig från både det danska och finska. Det är utmanande att tillstandsregler fastställs separat för varje sektor i olika EU-lagstiftningar. Detta sektorspecifika angreppssätt kan ge upphov till överlappningar och inkonsekvenser, minskad effektivitet samt leda till ökade konkurrens inom och mellan branscher.

Relevanta artiklar

Artikel 15 reglerar utpekandet av accelerationsområden för förnybar energi och fastställer att medlemsstater ska främja lokal medborgarmedverkan, inklusive genom inrättandet av en nationell facilitator för dialog kring projekt. Bestämmelser om kortare tidsfrister för tillstånd, digitalisering och tillämpning av principen om övervägande allmänintresse återfinns i andra delar av förslaget.

Artikel 16 föreskriver bland annat att medlemsstater ska etablera one-stop-shop-lösningar för ansökan och handläggning av tillståndprocesser för relevant energinfrastruktur, inklusive elnät, lagring och förnybarhetsprojekt. Detta ska bidra till mer förutsägbara, digitaliserade och effektiviserade tillståndprocesser.

Artikel 17 föreskriver kortare och förenklade tidsfrister för tillståndprocesser avseende småskaliga solanläggningar, laddinfrastruktur för elfordon och energilagring, med syfte att underlätta snabbare utbyggnad och minska administrativa hinder.

Energiföretagen ser det som positivt att Kommissionens vill harmonisera och förenkla lagstiftningen om tillståndprocesser. Men förslagen behöver nu analyseras vidare i förhållande till det svenska miljöprövningssystemet och sektorslagstiftning för att undvika dubbelregleringar och alltför många snabbspår som riskerar att motverka syftet.

Elmarknadsdirektivet (EMD)

Kommissionen föreslår begränsade ändringar av elmarknadsdirektivet avseende frågor om harmonisering och effektivisering av tillståndprocesser. Energiföretagen menar att dessa ändringar i direktivet måste vara strikt begränsade till de punkter som föreslås för ändring i kommissionens förslag. Det ska med andra ord inte finnas utrymme för att ytterligare öppna upp eller förhandla andra delar av direktivet. Nya regler som rör elmarknaden infördes så sent som förra året, och medlemsstaterna bör nu ges tid att korrekt genomföra de nuvarande kraven.

Övergripande synpunkter Det är utmanande att tillstandsregler fastställs separat för varje sektor i olika EU-lagstiftningar. Detta sektorspecifika angreppssätt kan ge upphov till överlappningar och inkonsekvenser därför kan detta förslag vara en del av en möjlig lösningen.

Relevanta artiklar

Artikel 8- avseer ökad harmonisering och effektivisering av tillståndprocesser för energinfrastrukturprojekt, med särskilt fokus på elnät och förnybar energi. Det framhålls att harmonisering av tidsfrister för tillstånd, med en gräns på 2 år och max 3 år. Artikeln innehåller också förslag om att så kallat tyst godkännande ska kunna tillämpas vid tillståndsgivanden samt att energinfrastrukturprojekt ska utgöra projekt med övervägande allmänintresse.

Förslagen behöver nu analyseras vidare i förhållande till det svenska miljöprövningssystemet och sektorslagstiftning för att undvika dubbelregleringar och alltför många snabbspår som riskerar att motverka syftet.

Nästa steg för nätpaketet

Förhandlingar av paketets lagstiftande delar pågår under våren inom Europaparlamentet och Rådet. Den så kallade trilöförförhandlingen mellan Kommissionen, Rådet och Parlamentet är planerad först efter sommaren. Energiföretagen kommer att aktivt bevaka och påverka nätpaketet under 2026.